

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан соціально-гуманітарного
факультету
Оксана ГОМОТЮК
« 31 » _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. проректора з науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ
« 31 » _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ННІНОТ
Святослав ПИТЕЛЬ
« 31 » _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни
«ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ»

Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка
Спеціалізація – 011 Освітні, педагогічні науки
Освітньо-професійна програма – Управління закладами освіти

Кафедра освітології і педагогіки

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Екзамен (сем.)
Денна	1	1	30	15	5	4	96	150	1
Заочна	1	1	8	4	-	-	138	150	2

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів галузі знань 01 «Освіта/педагогіка», спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки», Затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол «10 від 23 червня 2023 р.).

Робочу програму склала д.пед.н., професор кафедри освітології і педагогіки Лілія РЕБУХА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри освітології і педагогіки (протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.).

**Завідувач кафедри,
д.пед.наук., проф.**

Лілія РЕБУХА

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)», (протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.)

**Голова групи забезпечення
спеціальності, к. пед.н., доц.**

Оксана КРИЧКІВСЬКА

**Гарант освітньої програми
к. пед. н., доц.**

Оксана КРИЧКІВСЬКА

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ»

1. Опис дисципліни «Педагогіка вищої школи»

Дисципліна «Педагогіка вищої школи»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка	Статус дисципліни циклу професійної підготовки Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність – 011 Освітні, педагогічні науки. Освітньо-професійна програма – Управління зкладами освіти	Рік підготовки : Денна – 1 Заочна – 1 Семестр: Денна – 1 Заочна – 1,2
Кількість змістових модулів – 3	Ступінь вищої освіти – магістр	Лекції (год): Денна – 30 Заочна – 8 Практичні заняття: Денна – 15 Заочна – 4
Загальна кількість годин: денна – 150 год.		Самостійна робота: Денна – 96 год. (в тому числі тренінг – 4 год.). Заочна – 138 год. Індивідуальна робота: Денна – 4 год.
Тижневих год. – 10, з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання дисципліни «Педагогіка вищої школи»

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» є підготовка компетентнісного фахівця-майбутнього викладача закладу вищої освіти (ЗВО) з високим рівнем знань про зміст і напрями реформування вищої освіти, теоретичні, організаційно-процесуальні, методичні засади процесу навчання і виховання й набутою за ефективного освітнього процесу психолого-педагогічною грамотністю, які необхідні для майбутнього професійного зростання та застосування отриманих знань, умінь і навичок у власних наукових дослідженнях і викладацькій практиці.

2.2. Завдання вивчення дисципліни.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Педагогіка вищої школи» слугує:

- усвідомлення психологічних закономірностей професійного становлення та особистісного зростання майбутніх фахівців;
- оволодіння традиційними та інноваційними методами, формами і технологіями навчання й виховання майбутніх викладачів ЗВО;
- формування власного стилю науково-педагогічної діяльності та професійного спілкування на паритетних засадах;
- розвиток професійного мислення, формування розуміння високої значущості педагогічної праці для розвитку особистості;
- досягнення психолого-педагогічної майстерності та культури професійної діяльності;
- розвиток практичних умінь і навичок творчого підходу до організації педагогічної діяльності в умовах вищої школи.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

Процес вивчення дисципліни «Педагогіка вищої школи» спрямований на формування

елементів наступних компетентностей в здобувачів освітньо-професійної програми:

- здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК5);
- здатність до міжособистісної взаємодії (ЗК7);
- здатність здійснювати експертизу та надавати консультації з питань освітньої політики та інновацій в освіті (СК4);
- здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у освітній та дослідницькій діяльності (СК9).

2.4 Результати навчання.

У результаті вивчення дисципліни «Педагогіка вищої школи» здобувачі освітньо-професійної програми повинні сповна:

- знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень (РН1);
- використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності (РН2);
- вміти формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію (РН3);
- розробляти і викладати освітні курси в закладах вищої освіти, використовуючи методики, інструменти і технології, необхідні для досягнення поставлених цілей (РН8);
- здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук (РН11).

3. Програма навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи»

Змістовий модуль 1

Теоретичні основи педагогіки вищої школи.

Тема 1. Засадничі основи педагогіки вищої школи (2 год)

Педагогіка вищої школи в системі педагогічних наук. Предмет та основні завдання, функції, місце педагогіки вищої школи. Вища освіта як органічна складова системи неперервної освіти. Основні принципи розвитку вищої школи. Структура вищої освіти. Сучасні методологічні аспекти педагогіки вищої школи. Науково-педагогічний процес у ЗВО: сутність, структура, етапи, закономірності, принципи.

Література: [1; 2; 3; 7; 8; 11; 13; 15; 16; 19; 20; 22; 25; 26; 29; 31.

Тема 2. Предмет і завдання педагогіки вищої школи (2 год)

Виникнення психології вищої школи як нової галузі психологічних знань. Предмет та об'єкт психології вищої школи. Основні завдання психології вищої школи. Зв'язок психології вищої школи з іншими галузями наукового знання. Основні завдання педагогіки і психології вищої школи відповідно до Закону України «Про вищу освіту», «Національної доктрини розвитку освіти в Україні».

Література: 1; 2; 3; 8; 11; 15; 20; 25.

Тема 3. Інноваційна організація освітнього процесу в закладах вищої освіти (2 год)

Інноваційні педагогічні процеси в системі освіти. Ключові ідеї, принципи та орієнтири перетворень системи професійної підготовки у ЗВО закріплені державними нормативними документами (Національна доктрина розвитку освіти України у XXI ст., Закон України «Про вищу освіту», Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 рр., Національний класифікатор України, Національна рамка кваліфікацій та ін.): інноваційна складова. Шляхи оновлення системи вищої освіти.

Література: 4; 12; 13; 17; 18; 21; 55; 22; 24; 25; 28; 30; 32; 33.

Тема 4. Сучасні технології навчання у закладі вищої освіти (2 год)

Технологія навчання як педагогічна категорія. Технологія проблемного навчання. Технологія модульного навчання. Характеристика сучасних педагогічних технологій як основа професійної підготовки викладача. Структура педагогічної технології і вимоги до її проектування. Умови формування інноваційних педагогічних технологій.

Література: 6; 9; 10; 14; 15; 16; 20; 22; 23; 26; 28; 29; 31.

Тема 5. Форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти (2 год)

Основні форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти: навчальні заняття, виконання індивідуальних занять, самостійна робота студентів, практична підготовка, контрольні заходи. Функції, типологія, дидактична структура лекції. Дидактичні основи лабораторних, практичних, семінарських та індивідуальних занять. Дидактичні основи консультацій, індивідуальних занять, курсових та кваліфікаційних робіт та ін.

Імітаційні та ігрові форми організації навчальної діяльності студентів: ділові ігри, рольові ігри та ін., їх специфіка і ефективність. Загальні форми організації навчальної діяльності: індивідуальна парна, групова, колективна.

Література: 10; 14; 15; 16; 20; 22; 23; 26; 28.

Тема 6. Лекція – основна форма організації навчання у закладі вищої освіти (2 год)

Етапи становлення та розвитку лекційної форми організації навчальних занять як можливості викладача викласти у логічно систематизованій формі великий обсяг навчальної інформації. Лекція: мета та функції (методологічна, виховна, інформативна (освітня), розвиваюча, орієнтаційна, організаційна та ін.). Види лекцій: вступна (ознайомча, настановча, інструктивна), інформаційна (тематична) – методологічна, загальнопредметна, теоретичного конструювання, лекція-конкретизація, лекція-інтеграція, узагальнююча. Нетрадиційні лекції: міні-лекція, багатоцільова лекція, проблемна лекція, лекція- брейнстормінг, лекція із задалегідь запланованими помилками, лекція-конференція, лекція-прес-конференція, лекція-брифінг, лекція-«круглий стіл», лекція-бесіда, лекція- диспут, кіно-, відеолекція, лекція-візуалізація.

Література: 10; 14; 15; 16; 20; 22; 23; 26; 28.

Змістовий модуль 2

Психолого-педагогічні і методичні особливості освітнього процесу у вищій школі

Тема 7. Організація навчання у вищій школі (2 год.)

Зміст освіти і навчання. Методи навчання. Характеристика програмованих, проблемних, дослідницьких, імітаційних методів навчання. Психолого-педагогічні основи застосування навчальних засобів: підручників, учбових посібників, макетів, моделей, технічних засобів та їх дидактичні функції. Комп'ютеризація навчання у вищій школі. Сервіси для дистанційного навчання: платформи для ведення он-лайн занять, конференцій та ін.

Література: 1; 6; 7; 8; 23; 24; 28.

Тема 8. Сутнісні психологічні основи виховної роботи у ЗВО (2 год)

Проблема адаптації першокурсників до освітнього процесу у вищій школі. Заклади вищої освіти – важливий чинник у професіоналізації студентів як майбутніх фахівців. Вікові особливості студентської молоді та їх роль у становленні особистості. Зміст виховання студентської молоді. Формування мотивації до навчання. Індивідуалізація виховного процесу. Реалізація виховних функцій викладачем закладу вищої освіти. Формування творчої особистості. Забезпечення психологічної готовності студентів до майбутньої професійної діяльності.

Література: 2; 7; 17; 18; 19; 27.

Тема 9. Методика підготовки та проведення лекційних занять у вищій школі (2 год.)

Особливості підготовки лекційних занять, його етапи. Головні частини у тексті лекції (вступ, основна частина, висновки) та виконання ними певних функцій. Підготовка та організація студентської аудиторії до проведення лекційного заняття. Психолого-педагогічні аспекти, що зумовлюють методику і техніку результативного лекційного дійства. Методика підбору комплексу відеоінформації. Підготовка до лекції як до акту публічного виступу. Мультимедійна презентація як сучасний засіб навчання. Види презентацій: електронні; слайдові (Microsoft Office PowerPoint, Powerbullet Presenter, Quick Slide Show). Основні вимоги до використання презентацій та типові помилки лекторів під час виступу. Способи створення презентації в MS PowerPoint. Основні критерії оцінки освітніх презентацій.

Література: 1; 3; 6; 11; 13; 14; 15; 16; 23; 27.

Тема 10. Методика проведення практико-зорієнтованих занять у вищій школі. Контроль знань студентів (2 год.)

Семинарські і практичні заняття як дієва форма розвитку мисленнєвої діяльності студентів. Класифікація семінарських занять залежно від мети, складності, об'єму і вимог. Практичні заняття як своєрідна форма зв'язку теорії з практикою, що дозволяє закріпити теоретичні знання шляхом залучення студентів до вирішення різних освітніх завдань. Сутність самостійної роботи у вищій школі. Організація діяльності студентів під час практичних занять, модульного оцінювання. Рівні самостійної роботи студентів: репродуктивний, реконструктивний, творчий. КПЗ як вид позааудиторної самостійної роботи студента. Метод портфоліо. Створення ситуації успіху для студентів. Проведення пробних і конкурсних відкритих занять. Місце і функції оцінки та контролю результатів учбової діяльності в структурі педагогічного керівництва. Критерії та система оцінювання. Педагогічні вимоги до контролю в процесі навчання.

Література: 3; 4; 6; 7; 8; 9; 17; 23; 30; 31.

Змістовий модуль 3

Діяльність суб'єктів освітнього процесу у ЗВО

Тема 11. Психолого-педагогічні особливості педагогічної діяльності викладача вищої школи та його функції (2 год.)

Особливості педагогічної діяльності науково-педагогічного працівника ЗВО. Психолого-педагогічна модель особистості викладача та його основні функції і напрями діяльності. Психолого-педагогічна структура діяльності.

Вимоги до професійно важливих якостей викладача вищої школи. Психологічні вимоги до сформованості емоційно-вольової сфери викладача. Психологічний аналіз педагогічних здібностей викладача та створення у ЗВО можливостей для його розвитку. Діагностування та оцінювання основних рейтингових показників особистості та ефективності праці викладача.

Література: 2; 6; 7; 8; 10; 16; 17; 19; 22; 25; 29.

Тема 12. Педагогічна майстерність викладача закладу вищої освіти (2 год.)

Самопрезентація та самопозиціонування як необхідні елементи в роботі сучасного педагога. Професійні педагогічні здібності та шляхи їх формування. Психологія педагогічної творчості. Психолого-педагогічні і методичні особливості організації різних видів учбових занять. Етико-психологічні проблеми взаємодії викладачів і студентів. Причини, ознаки та наслідки синдрому професійного вигорання. Профілактика синдрому професійного вигорання. Педагогічний артистизм та умови його формування у викладача вищої школи. Сучасний викладач – компетентний користувач онлайн платформ (Coursera, Udacity, Khan Academy, edX, Udemy, Prometheus).

Література: 4; 6; 7; 8; 10; 16; 17; 19; 24; 26; 30; 33.

Тема 13. Формування та розвиток особистості студента у ЗВО, його навчально-пізнавальна діяльність (2 год.)

Студент як суб'єкт освітньої діяльності. Особистість студента, основні чинники його розвитку й професійного становлення. Кризи студентського віку та криза ідентичності. Адаптація студента до навчання у ЗВО. Особливості соціалізації у студентському віці. Сприймання навчального матеріалу студентами та його типи. Увага: властивості, види, механізми. Організація групової та індивідуальної уваги студентів в процесі навчання. Закономірності запам'ятовування, збереження, відтворення. Забування та боротьба з ним. Відтворення матеріалу на іспитах (заліках, контрольних роботах та ін.). Розвиток мовлення студентів. Мовлення викладача. Використання уяви студентів для підвищення ефективності їх навчання.

Література: 1; 6; 7; 8; 10; 16; 17; 18; 20; 22, 28; 31.

Тема 14. Паритетність у взаєминах між викладачем та студентами (2 год.)

Психологічні засади взаємин викладачів і студентів як чинник становлення особистості майбутнього фахівця. Психологічні бар'єри педагогічної взаємодії. Особливості професійно-

педагогічного спілкування у вищій школі. Комунікативні уміння, культура спілкування і педагогічний такт. Педагогічні ситуації в діяльності викладача. Критерії сформованості професійно-педагогічної комунікації. Етика взаємостосунків та розвиток міжособистісних взаємин. Спілкування: види, рівні, засоби, сторони та функції. Психологічні механізми взаєморозуміння в спілкуванні. Невербальна комунікація та її види. Комунікація, перцепція та інтеракція у просторі міжособистісної взаємодії. Поняття про психологічну сумісність.

Література: 4; 5; 6; 7; 8; 10; 16; 17; 19; 20; 23; 29.

Тема 15. Педагогічні конфлікти та їх запобігання (2 год.)

Конфлікти в педагогічній діяльності: структура, сфера, динаміка. Поведінка викладача вищої школи у конфліктній ситуації. Стили виходу із конфліктних ситуацій. Управління конфліктом. Драматичний трикутник, або «Трикутник Карпмана» як схематичний принцип співзалежних стосунків людей. Ігрові методи вирішення конфліктів. Психологічні механізми безконфліктного спілкування (техніки активного слухання, техніки відкритих та закритих питань, уникнення бар'єрів взаєморозуміння, психологічне айкідо, прийоми амортизації (безпосередньої та профілактичної), асертивна поведінка, попередження маніпуляцій, визначення психологічних тригерів). Емоційний інтелект. Підходи до цілеспрямованого формування емоційного інтелекту (тренінги емоційного інтелекту).

Література: 1; 4; 5; 6; 7; 8; 10; 12; 13; 16; 17; 19; 21; 29.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Педагогіка вищої школи»

4.1. Денна форма навчання

ТЕМА	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Інд. робота	Сам. робота	Контрольні заходи
Тема 1. Засадничі основи педагогіки вищої школи	2	1	1	6	Тести, питання, есе, розв'язання кейсів, професійно-етичних дилем, практичних завдань
Тема 2. Предмет і завдання психології вищої школи	2	1		6	
Тема 3. Інноваційна організація освітнього процесу в закладах вищої освіти	2	1		6	
Тема 4. Сучасні технології навчання у закладі вищої освіти	2	1		6	
Тема 5. Форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти	2	1		6	
Тема 6. Лекція – основна форма організації навчання у закладі вищої освіти	2	1		6	
Тема 7. Організація навчання у вищій школі	4	2	1	6	Тести, питання, есе, розв'язання кейсів, професійно-етичних дилем, практичних завдань
Тема 8. Сутнісні психологічні основи виховної роботи у закладах вищої освіти	2	1		6	
Тема 9. Методика підготовки та проведення лекційних занять у вищій школі	2	1	1	6	
Тема 8. Аналіз залучення та розвитку талантів	2	1		6	
Тема 9. Методика підготовки та проведення лекційних занять у вищій школі	2	1		6	
Тема 10. Методика проведення практико-зорієнтованих занять у вищій школі. Контроль знань студентів	2	1		6	

Тема 11. Психолого-педагогічні особливості педагогічної діяльності викладача вищої школи та його функції	2	1	1	6	командні та індивідуальні проекти; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; мікровикладання, виступи на науково-практичних заходах
Тема 12. Педагогічна майстерність викладача ЗВО	2	1		6	
Тема 13. Формування та розвиток особистості студента у ЗВО, його навчально-пізнавальна діяльність	2	1	1	8	
Тема 14. Паритетність у взаєминах між викладачем та студентами	2	1		8	
Тема 15. Педагогічні конфлікти та їх запобігання	2	1		8	
Тренінг				4	
Всього	30	15	5	100	

4.2. Заочна форма навчання

		Кількість годин		
		Лекції	Практичні заняття	СР
1	Тема 1. Зasadничі основи педагогіки вищої школи	2	1	5
2	Тема 2. Предмет і завдання психології вищої школи			5
3	Тема 3. Інноваційна організація освітнього процесу в закладах вищої освіти			8
4	Тема 4. Сучасні технології навчання у закладі вищої освіти	2	1	10
5	Тема 5. Форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти			10
6	Тема 6. Лекція – основна форма організації навчання у закладі вищої освіти			10
7	Тема 7. Організація навчання у вищій школі	2	1	10
8	Тема 8. Сутнісні психологічні основи виховної роботи у закладах вищої освіти			10
9	Тема 9. Методика підготовки та проведення лекційних занять у вищій школі			10
10	Тема 10. Методика проведення практико-зорієнтованих занять у вищій школі. Контроль знань студентів			10
11	Тема 11. Психолого-педагогічні особливості педагогічної діяльності викладача вищої школи та його функції			10
12	Тема 12. Педагогічна майстерність викладача ЗВО	2	1	10
13	Тема 13. Формування та розвиток особистості студента у ЗВО, його навчально-пізнавальна діяльність			10
14	Тема 14. Паритетність у взаєминах між викладачем та студентами			10
15	Тема 15. Педагогічні конфлікти та їх запобігання			10
	Всього			8

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття № 1

Тема. Засадничі основи педагогіки та психології вищої школи.

Мета. Систематизувати та поглибити знання здобувачів освітньо-професійної програми за темою, сформувати у них уміння самостійно використовувати набуті знання та навички під час вивчення дисципліни та майбутньої викладацької діяльності.

Питання для обговорення:

1. Предмет, завдання, функції, місце педагогіки вищої школи в структурі педагогічних наук.
2. Науково-педагогічний процес у ЗВО: сутність, структура, етапи, закономірності, принципи.
3. Предмет та об'єкт психології вищої школи.
4. Зв'язок психології вищої школи з іншими галузями психології, психологічний аспект державних стандартів вищої освіти.
5. Основні завдання педагогіки і психології вищої школи відповідно до Закону України «Про вищу освіту», «Національної доктрини розвитку освіти в Україні».

Хід заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми.
2. Розв'язання кейсів, професійно-етичних дилем, практичних завдань.
3. Ділові ігри.

Література: 3; 6; 7; 8; 9; 12; 13; 14; 17; 23; 24; 26; 29.

Практичне заняття № 2

Тема. Інноваційна організація освітнього процесу в закладах вищої освіти.

Мета. Систематизувати та поглибити знання здобувачів освітньо-професійної програми за темою та сформувати у них уміння самостійно використовувати набуті знання та навички під час вивчення дисципліни та майбутньої викладацької діяльності.

Питання для обговорення:

1. Проблема адаптації абітурієнтів до освітнього процесу у вищій школі.
2. ЗВО як один з провідних факторів соціалізації студента як фахівця.
3. Вікові особливості студентської молоді та їх роль у становленні особистості.
4. Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів.
5. Забезпечення психологічної готовності студентів до майбутньої професійної діяльності.

Хід заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми.
2. Аналіз конкретних ситуацій.

Література: 4; 7; 13; 15; 20; 22; 26; 31.

Практичне заняття № 3

Тема. Лекція – основна форма організації навчання у закладі вищої освіти.

Мета. Систематизувати та поглибити знання здобувачів освітньо-професійної програми за темою та сформувати у них уміння самостійно використовувати набуті знання та навички під час вивчення дисципліни та майбутньої викладацької діяльності.

Питання для обговорення:

1. Підготовка та організація студентської аудиторії у проведенні оглядової, науково-пізнавальної лекції та лекції у запитаннях і відповідях, оглядової, тематичної, лекції-брейнстормінгу, дискусії, полілогу.
2. Психолого-педагогічні аспекти, що зумовлюють методику і техніку оптимальності лекційного дійства.
3. Мультимедійна презентація як сучасний засіб навчання. Види презентацій.

Хід заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми.
2. Розв'язання кейсів, професійно-етичних дилем, практичних завдань.
3. Мікровикладання.

Література: 1; 7; 13; 15; 18; 21.

Практичне заняття № 4

Тема. Методика проведення практико-зорієнтованих занять у вищій школі.

Контроль знань студентів.

Мета. Систематизувати та поглибити знання здобувачів освітньо-професійної програми за темою та сформувати у них уміння самостійно використовувати набуті знання та навички під час вивчення дисципліни та майбутньої викладацької діяльності.

Питання для обговорення:

1. Семінарські і практичні заняття, їх структура та характеристика.
2. Організація самостійної роботи студентів.
3. Критерії та система оцінювання навчальних досягнень студентів.
4. Психологічні засади інтерактивного навчання.

Хід заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми.
2. Розв'язання кейсів, професійно-етичних дилем, практичних завдань.
3. Мікрвикладання.

Література: 2; 3; 7; 13; 18; 19; 20; 22; 26; 27.

Практичне заняття № 5

Тема. Педагогічна майстерність викладача ЗВО.

Мета. Систематизувати та поглибити знання здобувачів освітньо-професійної програми за темою та сформувати у них уміння самостійно використовувати набуті знання та навички під час вивчення дисципліни та майбутньої викладацької діяльності.

Питання для обговорення:

1. Педагогічна майстерність викладача ЗВО. Професійні педагогічні здібності та шляхи їх формування.
2. Педагогічна техніка викладача вищої школи. Профілактика синдрому професійного вигорання.
3. Основні чинники розвитку й становлення студентів.
4. Адаптація студента до навчання у ЗВО.
5. Використання і врахування закономірностей і властивостей перцептивних процесів в процесі викладання.

Хід заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми.
2. Розв'язання кейсів, професійно-етичних дилем, практичних завдань.
3. Мікрвикладання.

Література: 5; 7; 8; 10; 13; 14; 16; 19; 24; 25; 29; 30; 33.

Практичне заняття № 6

Тема. Паритетність у взаєминах між викладачем та студентами.

Мета. Систематизувати та поглибити знання здобувачів освітньо-професійної програми за темою та сформувати у них уміння самостійно використовувати набуті знання та навички під час вивчення дисципліни та майбутньої викладацької діяльності.

Питання для обговорення:

1. Спілкування: види, рівні, засоби, сторони та функції.
2. Психологічні механізми взаєморозуміння в спілкуванні.
3. Педагогічний конфлікт: структура, сфера, динаміка.
4. Педагогічні ситуації в діяльності викладача, методика їх вирішення.
5. Психологічні механізми безконфліктного спілкування.

Хід заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми.
2. Розв'язання кейсів, професійно-етичних дилем, практичних завдань.
3. Мікрвикладання.

Література: 1; 4; 5; 13; 19; 22; 32.

Практичне заняття № 7

Тема. Педагогічні конфлікти та їх запобігання

Мета. Систематизувати та поглибити знання здобувачів освітньо-професійної програми за темою та сформувати у них уміння самостійно використовувати набуті знання та навички під час вивчення дисципліни та майбутньої викладацької діяльності.

Питання для обговорення:

1. Типологія конфліктів та причини їх виникнення.
2. Поведінка викладача вищої школи у конфліктній ситуації.
3. Стили виходу із конфліктних ситуацій.
4. Психологічні механізми безконфліктного спілкування.

Хід заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми.
2. Розв'язання кейсу на конфлікт у взаємодії.
3. Проведення тренінги емоційного інтелекту

Література: 4; 5; 17; 21; 23; 25; 29; 31.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Метою комплексного практичного індивідуального завдання (КПЗ) є самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студентами з дисципліни та розвиток навичок самостійного пошуку та опрацювання літературних і статистичних джерел, вироблення особистого ставлення до сучасних управлінських та етичних проблем. КПЗ є завершальною стадією теоретичної та практичної роботи з дисципліни та виконується із застосуванням знань, умінь і навичок, отриманих у процесі лекційних та практичних занять і охоплює зміст навчальної дисципліни загалом.

Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПЗ) з дисципліни «Педагогіка вищої школи» є формою наскрізних практичних завдань, виконання яких потребує засвоєння змісту конкретних тем з дисципліни та отримання навиків використання набутих знань шляхом проведення певних завдань.

Індивідуальні завдання виконує кожен студент шляхом підготовки творчої роботи у вигляді реферату згідно із рекомендованим переліком тем. Реферат – це завершена теоретична робота з конкретної проблематики (теми) в межах навчальної програми курсу. Обсяг реферату – 10 – 12 сторінок (формат А – 4). Індивідуальна робота виконується студентом самостійно при консультуванні викладачем. КПЗ оформляється за стандартним зразком і подається викладачу за два тижні до екзамену. Можливий захист практичного індивідуального завдання шляхом усного звіту студента.

Методичні вказівки щодо оформлення та написання творчої роботи з дисципліни

Перед написанням творчої роботи з конкретної теми курсу необхідно опрацювати наукову літературу, осмислити прочитане і викласти власні думки щодо порушеної проблеми.

Обсяг: 10-12 сторінок (формат А-4).

Структура та особливості викладу матеріалу

Вступ. Цей компонент не потребує цитувань (хоч вони допускаються), великої кількості абстрактних розмірковувань і великого обсягу.

Обов'язково виділити предмет опису, обґрунтувати тему, яка висвітлюється в рефераті, вказавши на персоналії, які працювали над даним питанням, назвати їх праці. Це треба робити чітко й логічно, щоб обсяг вступу не перевищував 15 відсотків від обсягу роботи (1 сторінка).

Основна частина. Тут немає особливих регламентацій. Головне, щоб текст був написаний самостійно. Матеріал, який викладається, необхідно обґрунтовано реферувати. Коли є аргументи і контраргументи, можна вступати в полеміку. Використовувати цитати як для підтвердження, так і для спростування. Цитований матеріал в основній частині, незалежно від форми цитування — дослівного (в лапках), світоглядно-змістового (своїми словами з зазначенням авторства матеріалу, який використовується), не повинен перевершувати 30 відсотків реферату.

Загальний обсяг основної частини становить приблизно 7-8 сторінок.

Висновки. Це – підсумок. Тобто чіткість, точність, лаконічність. Жодних цитат, тільки узагальнення, резюмування основних питань і проблем теми, визначення можливостей їх використання у практичній діяльності. Конкретні висновки можна нумерувати.

Список використаної літератури. Укладається за алфавітним порядком мовою оригіналу з усіма вихідними даними.

Робота повинна бути набрана на комп'ютері та видрукувана на принтері (електронні версії не приймаються).

Параметри: версія WORD, шрифт – 14 кегель, у рядку 60 – 65 знаків. Сторінки повинні мати відповідні поля та нумерацію: зліва – 30 мм; справа – 10 мм; зверху та знизу – 20 мм.

Виконання КПЗ є обов'язковим складовим модулем залікового кредиту з курсу, компонентом підсумкової та залікової оцінки.

Варіанти КПЗ з дисципліни «Педагогіка вищої школи»

1. Підготуйте виступ, доповідь, реферат з актуальної теми дисципліни.
2. Напишіть тези, статтю, есе.
3. Візьміть участь у науково-практичній конференції з проблем вищої школи.
4. Розробіть схему структури системи вищої освіти України.
5. Розробіть схему структури управління ЗУНУ.
6. Створіть інформаційний проект розвитку вищої освіти в одній із провідних країн світу. Складіть порівняльну таблицю особливостей розвитку вищої освіти у Великобританії, Франції, Німеччині.
7. Проаналізуйте навчальний план, навчальну програму, навчальний підручник чи навчальний посібник зі свого фаху, акцентуючи увагу на дидактичних можливостях формування інтегративної компетентності фахівця
8. Порівняти структуру навчальної програми та робочої навчальної програми дисципліни.
9. Скласти структурно-логічну схему на вибір за завданнями (у вигляді презентації в програмі PowerPoint за темою (завдання може бути виконано у мікрогрупах): сутність теорії модульного навчання; сутність теорії проблемного навчання.
10. Відвідайте 2-3 лекції викладачів, проаналізуйте їх.
11. Розробіть план-конспект лекції однієї з тем дисципліни «Педагогіка вищої школи».
12. Відвідайте 2-3 практичних, семінарських, лабораторних заняття з дисципліни, проаналізуйте їх.
13. Складіть план-конспект практичного заняття однієї з тем дисципліни «Педагогіка вищої школи», або з цікавої для Вас теми заняття і дисципліни з використанням інтерактивних технологій.
14. Підготуйте питання семінарського заняття з теми курсу «Педагогіка вищої школи» та організуйте його обговорення на відповідному практичному занятті.
15. Розробіть проект дидактичної гри з курсу «Педагогіка вищої школи» абор дисципліни за предметними спеціалізаціями.
16. Підготуйте сценарій виховного заходу (диспуту, зустрічі-діалогу, тренінгу, гри тощо) для студентів 1-2 курсів на актуальну виховну тему.
17. Запропонуйте проблемні питання для дискусії на тему «Академічна доброчесність» для студентів 4 курсу.
18. За зразком розробіть план виховної роботи куратора студентської групи першого курсу на місяць, урахувавши принципи патріотичного виховання, розвиток студентського самоврядування. 1
9. Напишіть есе «Викладач ЗУНУ 21 століття»
20. Роль жінки у становленні педагогічної освіти в Україні.
21. Сучасні тенденції розвитку вищої освіти в розвинені країнах.
22. Проблеми вищої педагогічної школи у спадщині видатних українських вчених.
23. Багатоступенева система освіти: сутність, структура та зміст.
24. Виникнення перших університетів.
25. Система принципів навчання студентів у дидактиці вищої школи.
26. Організаційні форми навчання у закладі вищої освіти: історія і сучасність.
27. Лекція як основна форма організації навчання у вищій школі.
28. Педагогічні засади організації семінарських і практичних занять у вищій школі.
29. Психолого-педагогічні передумови підвищення ефективності семінарських та практичних занять.
30. Педагогічні умови ефективності науково-дослідної роботи студентів та тенденції її

розвитку.

31. Сучасні методи навчання у ЗВО: функції методів та критерії їх вибору.
32. Модульне навчання та принципи його організації.
33. Контроль в системі вищої освіти: функції, види, форми.
34. Чинники успішності навчання студентів у ЗВО.
35. Педагогічні засади організації науково-дослідної роботи студентів
36. Національне виховання сучасного студентства.
37. Характеристика сучасної студентської молоді як об'єкта і суб'єкта освіти і виховання.
38. Психолого-педагогічні засади формування професійної спрямованості особистості.
39. Студентське самоврядування та його роль у формуванні культурно-освітнього середовища закладу вищої освіти.

7. Самостійна робота (денна / заочна форми навчання)

Самостійна робота є основним засобом засвоєння студентами навчального матеріалу в позааудиторний час без участі викладача. Обсяг і зміст самостійної роботи визначається робочою програмою та робочим планом в межах встановленого обсягу годин із навчальної дисципліни, методичними вказівками викладача.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів: конспектами лекцій викладача, підручниками, навчальними та методичними посібниками, монографічною літературою і періодикою, а також засобами самоконтролю (тестами, типовим пакетом контрольних завдань).

Навчальний матеріал, передбачений навчальним планом для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальними матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

Самостійна робота передбачає написання есе за тематичними напрямками та презентацію результатів.

№ п/п	Тематика	К-сть годин (денна/заочна форми навчання)
1.	Система вищої освіти в Україні та за кордоном.	4/8
2.	Основи дидактики вищої школи.	4/8
3.	Психолого-педагогічні основи навчальної діяльності студента.	4/8
4.	Педагогіка самоорганізації.	4/8
5.	Психолого-педагогічні дослідження в педагогіці вищої школи	4/8
6.	Основні тенденції розвитку освіти в розвинених країнах світу.	4/8
7.	Навчання впродовж усього життя.	4/8
8.	Навчальні плани і програми.	4/8
9.	Основні форми навчання у ЗВО.	4/8
10.	Науково-методичне забезпечення навчального процесу.	4/8
11.	Сутність і складові педагогічної майстерності.	4/8
12.	Рівні оволодіння педагогічною майстерністю.	4/8
13.	Сутність і структура педагогічної техніки.	4/8
14.	Основні форми навчання та їх класифікація.	4/8
15.	Сучасні проблеми лекційного викладання.	4/8
16.	Проведення групових та індивідуальних консультацій.	3/4
17.	Психолого-педагогічні вимоги до семінарів.	3/4
18.	Класифікація активних методів навчання.	3/3
19.	Навчальні дискусії.	3/3
20.	Методика стимулювання творчої активності студентів.	3/4
Разом:		96/138

8. Тренінг з дисципліни

Психолого-педагогічні особливості спілкування: тренінг комунікативних навичок (2 год.).

1. *Розпізнавання психологічних особливостей людей за мовою, мімікою і жестами.*

Необхідні знання: мімічне вираження емоцій, жестові сигнали, характеристика голосу, їх значення, просторові домагання людини їх роль у спілкуванні.

Необхідні вміння: розпізнавати за мімічними реакціями стан людини, інтерпрентувати жестову поведінку людини.

2. *Прийоми здобуття прихильності. Механізм залучення до себе людей.*

Необхідні знання: прийоми розташування до себе людей: „ім'я власне”, „дзеркало відносин”, „золоті слова”, „особисте життя”, „терплячий слухач”, загальний психологічний механізм впливу цих прийомів; як виробити в собі щире доброзичливе ставлення до людей.

Необхідні вміння: користуватися прийомами здобуття прихильності, говорити людям приємні слова.

3. *Прийоми ефективного слухання. Активне й пасивне слухання. Умови підвищення ефективності слухання.*

Необхідні знання: розбіжності між активним і пасивним слуханням; умови застосування різних видів слухання; прийоми активного слухання, з'ясування, відображення, перефразування, резюмування; значення візуального контакту при слуханні, значення міжособистісної дистанції. Відповідальності вербальних і невербальних сигналів під час слухання.

Необхідні вміння: використовувати практично прийоми активного і пасивного слухання відповідно до конкретних умов бесіди, використовувати ключові фрази під час утворення, перефразування, резюмування й відображення почуттів.

4. *Бар'єри у спілкуванні. Бар'єр уникання, авторитетності, нерозуміння. Подолання бар'єрів у спілкуванні.*

Необхідні знання: як виникають бар'єри у спілкуванні: чому уникання, нерозуміння є перешкодою у спілкуванні; як переробити виниклі бар'єри.

Необхідні вміння: аналізувати власну поведінку під час виникнення нерозуміння і знаходити причину.

Конфлікти і їх подолання: тренінг безконфліктного спілкування (2 год.).

1. *Конфліктні стани. Причини конфліктів, вибір стилю поведінки в конфліктних ситуаціях.*

Необхідні знання: причини конфліктів, типи конфліктів; варіанти результатів в конфліктних ситуаціях: загладжування кутів, відхід од проблеми, компроміс, конфронтація, співпраця.

Необхідні вміння: аналізувати конфліктну ситуацію та обирати стиль поведінки відповідно до обставин.

2. *Типи конфліктних особистостей. Способи взаємодії з конфліктними людьми.*

Необхідні знання: типи конфліктних особистостей, способи взаємодії з ними.

Необхідні вміння: аналізувати поведінку людини в конфліктній ситуації та обирати оптимальний спосіб взаємодій з конфліктними людьми.

3. *Приєм звільнення від роздратування і гніву в конфліктних ситуаціях.*

Необхідні знання: способи саморегуляції власного стану за допомогою уяви, активних дій, спілкування.

Необхідні вміння: використовувати прийоми саморегулювання.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Педагогіка вищої школи» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- розв'язання кейсів, професійно-етичних дилем, практичних завдань;
- командні та індивідуальні результати навчання;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- виступи на науково-практичних заходах;
- мікрОВикладання;

- екзамен.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Педагогіка та психологія професійної освіти» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Письмовий екзамен	Разом
20 %	20 %	20 %	40 %	100 %
Поточне опитування на заняттях (теми 1–10) по 5 б. за тему – max 50 б. Модульна робота – 50 б.	Поточне опитування (усне, письмове, розв’язання кейсів) на заняттях (теми 11–15) по 10 б. за тему – max 50 б. Модульна робота – 50 б.	Підготовка КПЗ – 10 б. Захист КПЗ – 10 б. Виконання завдань під час тренінгу – 20 б.. Тестові залікові завдання (у МУДП): 10 тестів по 2 б. – 20 балів; 1 задача – 20 б.; написання теоретичного питання – 20 б.	Тестові завдання (15 тестів по 4 б. за тест) – макс. 60 б. Теоретичне питання: 2 питання по 20 б. за кожне	

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Педагогіка вищої школи» визначається за шкалою оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов’язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійне забезпечення	1-15
2.	Базове програмне забезпечення: ОС Windows. Стандартне програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office (Word, Excel, PowerPoint).	1-15
3.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності).	1-15
4.	Комунікаційне програмне забезпечення Zoom для проведення занять в режимі on-line (за необхідності).	1-15

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Кайдалова Л. Г., Сабатовська-Фролкіна І. С., Альохіна Н. В., Шварп Н. В. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Х. : НФаУ, 2019. 248 с.

2. Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років. URL : <http://education-ua.org/ua/draft-regulations/319-proekt-kontseptsiya-rozvitku-osviti-ukrajini-na>

[period-2015-2025-rokiv](#)

3. Кучинська І. О. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Кам'янець-Подільський. 2020. 291 с.
4. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті. URL : <http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/3438/1/natsionalna%20doktryna.pdf>
5. Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003: 2010. Затверджено та надано чинності Наказом Держспоживстандарту України 28.07.2010 № 327. URL : <http://www.dk003.com/?code=1475.2>
6. Пашенко М.І. Педагогіка: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 228 с.
7. Педагогіка вищої школи : підруч / В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
8. Подоляк О. С. Сторітелінг в освіті. К. : Перше вересня, 2020. 152 с.
9. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>
10. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
11. Ребуха Л.З., Яценко Е.М., Левандовська І.З. Безперервна педагогічна освіта викладачів закладів вищої освіти: кластерний підхід. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. праць. Запоріжжя: КПУ, 2021. Вип. Т.3. С. 86–91. URL : http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/74/part_3/74-3.pdf
12. М. Розвиток педагогічної майстерності: монографія Київ. :ЛІРА-К, 2019. 223 с.
13. Landrum, R. E. (2020). The nature of student-focused regional psychology conferences: Characteristics and continuing changes. In Woody, W. D. & Miller, R. L. (Eds.). Administration of a Student Friendly Psychology Conference: Challenges and Opportunities. (pp. 13-16). Retrieved from the Society for the Teaching of Psychology website: <http://teachpsych.org/ebooks/studentfc>
14. Metod case-study (2018). Method. manual. Compiled by Swan N.K., 51 p.
15. Scherschel, H. (Ed.). (2021). Teaching Tips: A Compendium of Conference Presentationson Teaching, 2019-2020.
16. Williamson, A. L., & Willard, J. (2021). Perceptions of online learning: What students really think. In H. Scherschel (Ed.) Teaching Tips: A Compendium of Conference Presentations on Teaching, 2019-2020. (pp. 42-47).
17. Woody, W. D. & Miller, R. L. (Eds.). (2020). Administration of a Student Friendly Psychology Conference: Challenges and Opportunities. Retrieved from the Society for the Teaching of Psychology web site: <http://teachpsych.org/ebooks/studentfc>